

,Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 5 szkoły podstawowej

Dokument opracowano dla klasy 5 szkoły podstawowej, zgodnie z podstawą programową obowiązującą od roku szkolnego 2024/2025 oraz z uwzględnieniem podręcznika GWO „Podróże w czasie”.

1. Podstawy opracowania

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – historia, obowiązująca od roku szkolnego 2024/2025.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające podstawę programową.

2. Cele kształcenia i wymagania ogólne

1. **Chronologia historyczna:** uczeń posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego, oblicza upływ czasu, umieszcza wydarzenia w czasie oraz dostrzega zmiany i ciągłość w dziejach.
2. **Analiza i interpretacja historyczna:** uczeń korzysta z różnych źródeł informacji, odczytuje mapy i plany, wyciąga wnioski oraz wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe.
3. **Tworzenie narracji historycznej:** uczeń tworzy krótkie wypowiedzi ustne i pisemne, stosuje pojęcia historyczne, przedstawia argumenty i uzasadnia własne stanowisko.

3. Podział materiału na działy

Dział	Zakres treści
I. Pierwsze cywilizacje	Prehistoria, rewolucja neolityczna, Mezopotamia, Egipt, Izrael, Indie i Chiny.
II. Starożytna Grecja	Polis grecka, Ateny, Sparta, wojny perskie, kultura i religia Greków, Aleksander Wielki.
III. Starożytny Rzym	Republika i cesarstwo, społeczeństwo rzymskie, prawo, armia, chrześcijaństwo, upadek cesarstwa zachodniorzymskiego.
IV. Początki średniowiecza	Bizancjum, Arabowie i islam, państwo Franków, Karol Wielki, feudalizm, chrystianizacja Europy.
V. Społeczeństwo średniowiecza	Rycerstwo, duchowieństwo, chłop, miasta, gospodarka, kultura i sztuka średniowiecza.
VI. Polska pierwszych Piastów	Mieszko I, chrzest Polski, Bolesław Chrobry, kryzys i odbudowa państwa, Bolesław Krzywousty.
VII. Polska w XIII–XV wieku	Rozbicie dzielnicowe, zjednoczenie państwa, Kazimierz Wielki, unia polsko-litewska, wojny z zakonem krzyżackim.

4. Ogólne zasady oceniania

- Ocenie podlegają wiadomości, umiejętności, aktywność, samodzielność pracy oraz postępy ucznia.

- Wymagania na ocenę wyższą obejmują wymagania na oceny niższe.
- Uczeń może być oceniany za odpowiedzi ustne, sprawdziany, kartkówki, pracę z mapą, analizę źródeł, projekty i aktywność podczas lekcji.
- Przy ocenianiu ucznia uwzględnia się zalecenia wynikające z opinii lub orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej.

5. Kryteria oceniania na poszczególne oceny

Ocena	Wymagania ogólne
Celująca	Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, samodzielnie poszerza wiedzę, formułuje pogłębione wnioski, krytycznie analizuje źródła, sprawnie posługuje się mapą i osią czasu, wykonuje zadania twórcze i problemowe.
Bardzo dobra	Uczeń bardzo dobrze zna fakty, pojęcia, daty i postacie, samodzielnie wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń, porównuje zjawiska, analizuje źródła oraz tworzy spójne wypowiedzi historyczne.
Dobra	Uczeń zna najważniejsze treści programowe, poprawnie posługuje się pojęciami, wskazuje związki przyczynowo-skutkowe, korzysta z mapy i źródeł z niewielką pomocą nauczyciela.
Dostateczna	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności, rozpoznaje najważniejsze wydarzenia, postacie i pojęcia, wykonuje typowe zadania przy wsparciu nauczyciela.
Dopuszczająca	Uczeń zna wybrane, najprostsze fakty i pojęcia, z pomocą nauczyciela odczytuje informacje z podręcznika, mapy i osi czasu oraz wykonuje proste polecenia.
Niedostateczna	Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszej nauki, nie wykonuje prostych zadań nawet z pomocą nauczyciela lub systematycznie nie podejmuje pracy.

6. Dostosowania wymagań edukacyjnych

Dostosowania stosuje się zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii lub orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej, rozpoznaniem potrzeb ucznia dokonany przez nauczycieli oraz zasadą indywidualizacji pracy. Dostosowanie nie oznacza rezygnacji z realizacji podstawy programowej, lecz zmianę sposobu pracy, oceniania, tempa, formy sprawdzania wiedzy lub zakresu wsparcia udzielanego uczniowi.

Potrzeba edukacyjna / trudność	Dostosowania na lekcjach historii
Specyficzne trudności w uczeniu się, w tym dysleksja, dysgrafia, dysortografia	Wydłużenie czasu pracy; ograniczenie przepisywania długich tekstów z tablicy; ocenianie przede wszystkim wiedzy merytorycznej, a nie błędów ortograficznych; umożliwienie odpowiedzi ustnej zamiast pisemnej; stosowanie czytelnych kart pracy, map, osi czasu i schematów; dzielenie dłuższych

	poleceń na krótsze etapy.
Trudności w koncentracji uwagi, nadpobudliwość psychoruchowa	Formułowanie krótkich i jednoznacznych poleceń; częstsze sprawdzanie, czy uczeń rozumie zadanie; dzielenie pracy na mniejsze części; umożliwienie krótkich przerw organizacyjnych; sadzanie ucznia w miejscu ograniczającym rozpraszanie; stosowanie zadań praktycznych, map, ilustracji i aktywizujących metod pracy.
Obniżone możliwości intelektualne lub wolniejsze tempo pracy	Ograniczenie liczby dat, pojęć i szczegółów do najważniejszych treści; wydłużenie czasu pracy; stosowanie pytań naprowadzających; częste powtarzanie i utrwalanie materiału; korzystanie z prostych schematów, tabel i notatek; ocenianie postępów ucznia w odniesieniu do jego możliwości.
Trudności językowe, w tym uczeń z doświadczeniem migracyjnym	Wyjaśnianie pojęć historycznych prostym językiem; stosowanie słowniczków, ilustracji, map i osi czasu; umożliwienie korzystania ze słownika; wydłużenie czasu na odpowiedź; ocenianie stopnia rozumienia treści historycznych z uwzględnieniem etapu opanowania języka polskiego.
Niepełnosprawność słuchu	Zapewnienie dobrej widoczności twarzy nauczyciela; przekazywanie poleceń także w formie pisemnej; stosowanie materiałów wizualnych; upewnianie się, że uczeń zrozumiał instrukcję; ograniczenie oceniania odpowiedzi wymagających szybkiego odbioru informacji słuchowych.
Niepełnosprawność wzroku	Stosowanie powiększonego druku lub materiałów elektronicznych; czytelne mapy i schematy o dobrym kontraście; ustne opisywanie materiałów wizualnych; wydłużenie czasu pracy; umożliwienie korzystania z pomocy optycznych lub technologii wspierających.
Uczeń zdolny	Przydzielanie zadań problemowych i projektowych; zachęcanie do samodzielnego poszukiwania informacji; proponowanie dodatkowych źródeł, prezentacji, lapbooków, osi czasu i prac badawczych; umożliwienie udziału w konkursach historycznych; ocenianie twórczego i pogłębionego ujęcia tematu.
Trudna sytuacja zdrowotna, emocjonalna lub rodzinna	Elastyczne ustalanie terminów sprawdzianów i zaliczeń; ograniczenie presji czasowej; możliwość zaliczania materiału partiami; życzliwa informacja zwrotna; uwzględnianie okresowych spadków aktywności i frekwencji, przy jednoczesnym wspieraniu systematycznego uzupełniania zaległości.

6.1. Zasady oceniania uczniów objętych dostosowaniami

- Uczeń jest oceniany zgodnie z wymaganiami edukacyjnymi, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości psychofizycznych i zaleceń specjalistów.

- Nauczyciel może zmienić formę sprawdzania wiadomości, np. odpowiedź ustna zamiast pisemnej, praca z mapą zamiast dłuższej wypowiedzi pisemnej lub zadanie podzielone na etapy.
- Błędy wynikające bezpośrednio z dysfunkcji ucznia nie powinny decydować o obniżeniu oceny, jeżeli uczeń wykazuje rozumienie treści historycznych.
- W ocenianiu uwzględnia się wysiłek, systematyczność, aktywność, postęp oraz stopień samodzielności ucznia.
- Zakres wymagań może być ograniczony do treści najważniejszych, jeśli wynika to z opinii, orzeczenia lub rozpoznanych potrzeb ucznia.